

Місячний Економічний Моніторинг України

- Існування правлячої коаліції було поставлено під питання після виходу з її складу двох народних депутатів.
- Протягом січня-травня реальний ВВП збільшився на 6,4% дпр завдяки прискоренню зростання у торгівлі та переробній промисловості.
- Довгоочікувану Державну програму приватизації на 2008-2012 роки було прийнято у першому читанні.
- В першому кварталі дефіцит рахунку поточних операцій досяг 3,6 млрд. дол. США.
- В травні профіцит Державного бюджету досяг 0,5% від ВВП завдяки доходам, що продовжували перевищувати планові показники.
- В червні інфляція споживчих цін уповільнилась до 29,3% дпр.
- За перше півріччя 2008 року фондовий ринок впав на 33,8%.

**№7 (93)
липень
2008**

Населення: 46,4 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 32%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 7%
Інвестиції/ВВП: 27%
Експорт: Росія 26%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 28%, ЄС 37%

Політика: Існування коаліції залишається під питанням

6 червня два народних депутати вийшли зі складу коаліції, що призвело до скорочення кількості її членів до 225 та позбавило її навіть тієї незначної більшості, яку вона мала у Верховній Раді. Тому постало питання щодо формального існування коаліції. Згідно з юридичним висновком Міністерства юстиції, коаліція формується парламентськими фракціями, а окремі депутати можуть вийти з її складу тільки з одночасним виходом зі своїх фракцій. Президент і Прем'єр-міністр підтримують таку позицію та стверджують, що коаліція юридично існує. Тим не менш Верховна Рада продовжує залишатись бездіяльною. У той же час опозиційна Партія регіонів намагалась розпочати переговори щодо створення нової коаліції та відставки уряду Тимошенко. Вона також звернулася до Конституційного Суду з проханням дати тлумачення відповідних положень Конституції. 24 червня лідери фракцій, які сформували коаліцію, зобов'язалися відновити роботу парламенту протягом наступного тижня. В цілому існує кілька сценаріїв майбутнього розвитку подій: збереження нинішньої коаліції, ймовірно за рахунок приходу двох нових депутатів, реформатування коаліції або нові дострокові вибори.

Реальний сектор: За перші п'ять місяців реальний ВВП зріс на 6,4% дпр

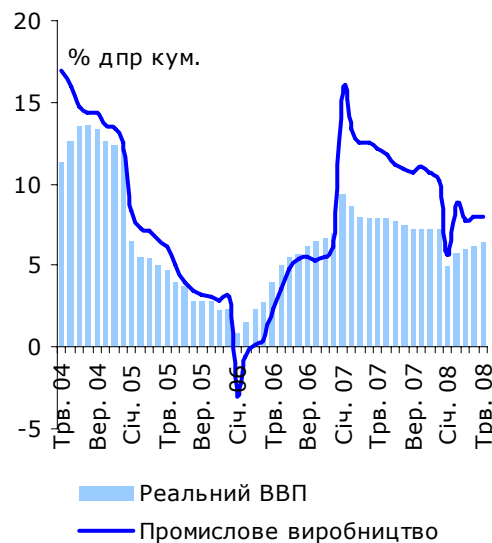
Економічне зростання продовжує поступово прискорюватись, хоча все ще залишається нижчим за минулорічне. За даними Держкомстату протягом перших п'яти місяців реальний ВВП збільшився на 6,4% дпр, в значній мірі завдяки деякому прискоренню зростання у торгівлі, переробній та видобувній промисловості. В той же час зростання доданої вартості у сільському господарстві залишалось незначним на рівні 0,4% дпр, також тривало зниження скорочення будівництва.

У січні-травні промислове виробництво зросло на 8,0% дпр, оскільки уповільнення зростання у виробництві та розподіленні електроенергії, газу та води було компенсоване швидшим розвитком інших секторів. Зокрема, темпи приросту переробної промисловості прискорилися до 8,8% дпр через вищі темпи зростання виробництва металу в умовах сприятливої ринкової ситуації. В той же час зростання в інших галузях промисловості уповільнилось через подорожчання та погіршення доступу до фінансових ресурсів.

Галузеві тенденції: В першому читанні прийнято Державну програму приватизації на 2008-2012 роки

Приватизація. В червні Верховна Рада прийняла в першому читанні Закон про Державну програму приватизації на 2008-2012

Темпи реального приросту ВВП та промислового виробництва

Джерело: Держкомстат

Інститут Економічних Досліджень та Політичних Консультацій
 вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
 Тел. (+38044) 278-6342
 Факс (+38044) 278-6336
 E-mail: institute@ier.kiev.ua
 http://www.ier.kiev.ua

роки, зробивши таким чином перший крок на шляху розв'язання приватизаційної кризи в країні. Програма визначає нові пріоритети приватизації та передбачає прискорення процесу роздержавлення майна. У разі прийняття вона сприятиме відновленню приватизації великих об'єктів. Така приватизація є необхідною для реалізації плану надходжень до державного бюджету від продажу державного майна у 2008 році, оскільки за минулі п'ять місяців цього року розмір приватизаційних надходжень склав лише 295 млн. грн. або 3,3% від плану.

Тим часом суперечки навколо голови Фонду державного майна України (ФДМУ) тривають. Коаліція висунула нову кандидатуру на цю посаду – Андрія Кожемякін (БЮТ), але досягти відставки діючої голови Фонду їм не вдалося.

Енергетика. Наприкінці червня Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко досягла усної домовленості з російським Прем'єр-міністром Володимиром Путіним щодо поступового зростання цін на туркменський газ, що імпортується з Росії, замість разового майже подвоєння цін, яке очікувалось раніше. Однак країни Центральної Азії наполягають на зростанні цін до середньоєвропейського рівня, обґрунтовуючи це рішення постійно зростаючими обсягами споживання газу ЄС, що є найбільш вигідним покупцем газу. Відповідно, майбутні ціни на імпортований газ для України залишаються невизначеними.

Телекомунікації. Дискусія щодо повноважень Кабінету Міністрів (КМУ) призначити голову та членів національних регуляторних органів відновилася. Наприкінці травня КМУ призначив нових голову та членів Національної комісії з питань регулювання зв'язку (НКРЗ), але в червні Президент призупинив це рішення. Ця ситуація повторює конфлікт 2007 року, коли Президент призупинив призначення членів НКРЗ Урядом Януковича. Невизначеність щодо складу НКРЗ перешкоджає ефективній діяльності регулятора, а відтак – і розвитку сектору зв'язку.

У червні було встановлено нові граничні тарифи на універсальні поштові послуги. Тарифи на доставку листів та іншої письмової кореспонденції в межах України та посилок до 10 кг в країни СНД були підвищені в середньому на 40%. Такий крок було пояснено збитковістю цих послуг та необхідністю пристосуватися до підвищення їх собівартості.

Сільське господарство. Низькі ветеринарні стандарти на молочну продукцію в Україні перешкоджають її експорту в ЄС. Як перший крок на шляху подолання цього бар'єру у 2007 році Україна узгодила з ЄС план моніторингу залишків для молока. У червні 2008 року санітарні інспектори з бюро Генерального директорату Європейської Комісії з охорони здоров'я і захисту прав споживачів відвідали деякі молочні ферми і підприємства переробки молока для перевірки процесу виробництва. Позитивний результат цієї перевірки дозволить українським молочним компаніям звернутись за дозволом експортувати молочну продукцію до ЄС в найближчі роки. Однак ймовірність позитивного результату досить низька, оскільки українська молочна галузь все ще вимагає значних змін для того, щоб відповідати стандартам ЄС. Тим не менше, така перевірка стимулюватиме позитивні зміни в молочному секторі України і створюватиме передумови для експорту молочної продукції.

Зовнішній сектор: В першому кварталі 2008 року дефіцит рахунку поточних операцій збільшився до 3,6 млрд. дол. США

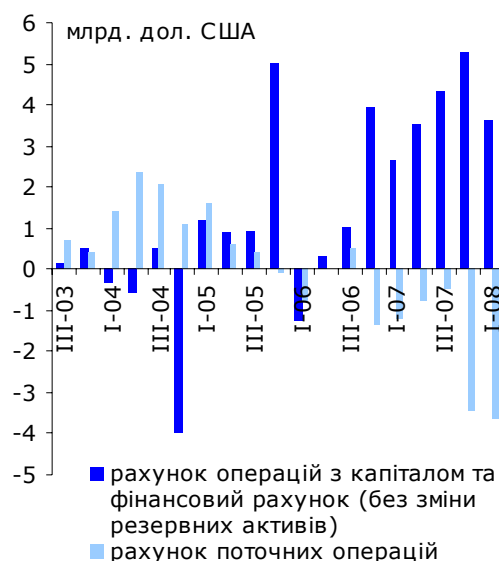
Дефіцит рахунку поточних операцій суттєво зріс в першому кварталі 2008 року. Згідно з даними НБУ, дефіцит досяг 3,6 млрд. дол. США або 9,6% ВВП і потроївся у порівнянні із відповідним періодом 2007 року. Це збільшення пов'язане зі зростанням дефіциту торгівлі товарам внаслідок великих обсягів імпорту. Завдяки високим імпортним цінам, особливо на енергоносії, а також значному внутрішньому попиту у січні-березні цього року

Надходження від приватизації

Джерело: Державне казначейство України, ФДМУ
Примітка: * станом на 16 червня 2008 року

Платіжний баланс

Джерело: НБУ

імпорт товарів зріс на 45,1% дпр у доларовому еквіваленті. Зокрема, стимульований зростаючим споживчим попитом на товари тривалого споживання, імпорт легкових автомобілів і запчастин до них збільшився на 80%. У той же час експорт товарів зріс лише на 28,5% дпр, частково завдяки високим світовим цінам на метали та хімічну продукцію.

Значний притік іноземного капіталу майже компенсував дефіцит поточного рахунку. Зокрема, в першому кварталі притік прямих іноземних інвестицій (ПІІ) досяг 2,4 млрд. дол. США. Левова частка ПІІ була спрямована в банківський сектор та будівництво. Притік середньострокового та довгострокового капіталу досяг 3,2 млрд. дол. США, при цьому зросла роль запозичень реального сектора економіки. Через міжнародну фінансову кризу та обмежувальні регуляторні заходи зростання зовнішніх запозичень банківського сектору значно сповільнилося порівняно з високою базою 2007 року.

Фіскальна політика: Профіцит загального фонду Державного бюджету досяг 1,7 млрд. грн. або 0,5% від ВВП

В січні-травні 2008 року продовжилась тенденція до перевиконання доходної частини Державного бюджету завдяки високим податковим надходженням. Так, доходи загального фонду Державного бюджету були виконані на 111,3% від планового показника. Зокрема, значне зростання прибутків, зумовлене високою інфляцією, дозволило Державній податковій адміністрації зібрати на 12,5% більше податку на прибуток підприємств, ніж планувалося. План надходжень від ПДВ був перевиконаний на 12,7% завдяки 41,8%-му перевищенню фактичних надходжень по ПДВ від імпорту над плановим показником, в той час як надходження по ПДВ від споживання вітчизняних товарів і послуг були на 3,7% меншими за плановий показник. Поряд з тим уряд збільшив відшкодування ПДВ на 4,6 млрд. грн. або на 50% від запланованого рівня. Виконання видатків Державного бюджету продовжувало поступово покращуватись і досягло 94,7% від планового показника. Тим не менш, загальний фонд Державного бюджету було виконано з профіцитом в розмірі 1,7 млрд. грн. або 0,5% від ВВП.

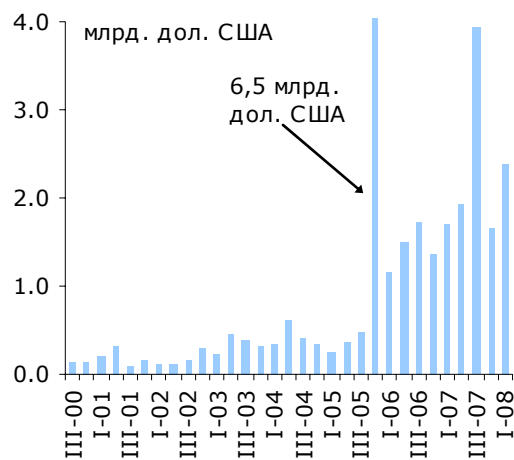
Соціальна політика: Реальна заплата продовжує зростати

У січні-травні реальна заробітна плата зросла на 11,2% дпр, що дещо повільніше порівняно з минулорічним зростанням на рівні 14,4% дпр. Середня заробітна плата в травні досягла 1774 грн. Як і минулого року, реальна заробітна плата працівників бюджетного сектору, включно з тими, хто працює в секторах освіти, охорони здоров'я, культури та спорту, зростала найшвидшими темпами завдяки підвищенню мінімальної заробітної плати та запровадженню другого етапу Єдиної тарифної сітки в кінці 2007 року, що поглибило диференціацію заробітних плат. Ймовірно, зростання заробітної плати в цих секторах ще раз пришвидшиться в кінці року після запровадження третього етапу Єдиної тарифної сітки, запланованого на вересень 2008 року. Також значне підвищення реальної заробітної плати на 17,4% дпр відбулося в сільському господарстві, хоча там рівень заробітної плати досі залишається нижчим, ніж в інших секторах, а саме 1050 грн. в травні.

Монетарна політика: Інфляція уповільнилась до 29,3% дпр

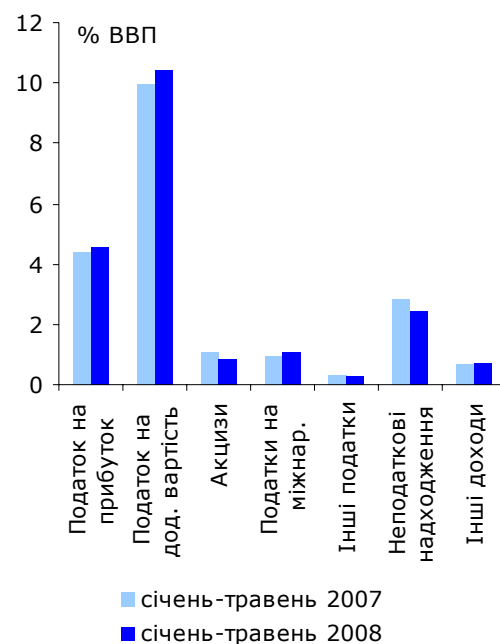
Як і очікувалось, в червні споживча інфляція уповільнилась до 29,3% дпр, вперше демонструючи сповільнення після п'ятнадцяти місяців висхідного тренду. Сезонні фактори, послаблення споживчого попиту та адміністративний тиск вплинули на цей показник.

Чистий притік прямих іноземних інвестицій

Джерело: НБУ

Доходи Державного бюджету

Джерело: звіти Державного казначейства

В червні монетарна база збільшилась на 38,9% дпр, а грошова маса на 48,2% дпр. В червні залишки на кореспондентських рахунках НБУ виросли на 11,1%, склавши 17,8 млрд. грн. внаслідок скорочення депозитів Уряду на рахунках центрального банку та кількох інтервенцій НБУ на міжбанківському валютному ринку. Загалом НБУ у червні купив 1042 млн. доларів США. Ліквідність міжбанківського ринку залишалася обмеженою, охолоджуючи кредитний ринок. Втім, волатильність ринку суттєво зменшилась, а міжбанківські ставки залишалися нижче позначки 20% протягом місяця.

Фінансові ринки: Фондовий ринок продовжував падати

Фондовий ринок. Фондовий ринок в Україні продовжував падати. Індекс ПФТС впав приблизно на 14% в червні та на 34% за перші два квартали. Таке суттєве падіння може пояснюватися як зовнішніми, так і внутрішніми факторами. На додаток до низької схильності до ризику в світі, політична нестабільність в Україні змусили як резидентів, так і нерезидентів займати вичікувальну позицію. Крім того, більш стримуюча монетарна політика обмежила ліквідність банківської системи та скоротила обсяги кредитування, що негативно вплинуло на котирування цінних паперів.

Державний борг. Міністерство фінансів розпочало «роад-шоу» для запланованого випуску п'ятирічних євробондів вартістю 500 млн. дол., яке проводиться консорціумом інвестиційних банків BNP Paribas, JP Morgan and Standardbank. Рейтингове агентство Fitch Ratings присвоїло майбутньому випуску рейтинг ВВ-. Однак Міністерство фінансів досі не оприлюднило інші параметри випуску, зокрема умови випуску та очікувану доходність, оскільки Міністерство чекає на найбільш сприятливі умов на борговому ринку.

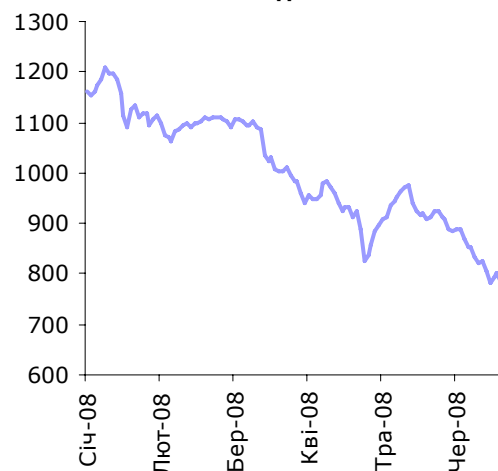
В той же час Міністерство фінансів не демонструє особливої активності на внутрішньому ринку запозичень, незважаючи на проголошені наміри про збільшення частки внутрішній запозичень. Через не вигідні умови розміщення в червні Міністерство залучило на внутрішньому ринку лише 37,2 млн. грн. із середньозваженою доходністю 7,9% річних шляхом додаткового розміщення ОВДП з погашенням в 2010-2011 рр.

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

Джерело: Держкомстат, НБУ

ПФТС-індекс

Джерело: ПФТС

Економічні Тенденції		І кв 07	ІІ кв 07	ІІІ кв 07	IV кв 07	І кв 08	Бер.	Кві.	Тра.	Чер.
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	8,0	7,9	6,4	7,3	...	6,5	6,7	6,4	...
Зростання ВВП (реальне, кум.)	% дпр	8,0	7,9	7,3	7,6	6	6,2	7,2	...
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	12,5	11,8	10,7	10,2	7,8	7,8	8,0	8,0	...
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	5,0	6,3	-5,1	-5,6	0,2	0,2	0,4	0,2	...
ІСЦ	% дпр	10,1	13,0	14,4	16,6	26,2	26,2	30,2	31,1	29,3
ІВЦ	% дпр	17,9	20,6	19,6	23,3	31,8	31,8	37,5	39,4	43,7
Експорт (дол. США, кум.)***	% дпр	32,4	32,4	27,3	27,4	28,5	28,5"	30,9"
Імпорт (дол. США, кум.)***	% дпр	32,0	33,2	31,5	34,8	45,1	45,2"	50,3"
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-1,75	-3,20	-5,38	-10,57	-4,3	-5,0"	-7,4"
Поточний рахунок, на кінець періоду	млрд. дол. США	-1,31	-2,00	-2,15	-5,92	-3,6	x	x	x	x
Поточний рахунок (кум.)	% ВВП	-5,0	-3,4	-2,2	-4,2	-9,6	x	x	x	x
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	22,9	25,9	30,6	32,5	33,2	33,2	33,3	34,4	35,4
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	27,7	38,4	50,6	46,0	41,4	41,4	45,6	38,8	38,9
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	14,0	13,9	13,7	14,0	14,6	15,2	16,9	17,5	17,3
Обмінний курс, середній	дол. США	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	4,99	4,85
Обмінний курс, середній	євро	6,62	6,81	6,81	7,31	7,56	7,81	7,96	7,76	7,45

ДЖЕРЕЛО: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки

" Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат),

квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)

* Місячні показники не враховують регулярні квартальні перегляди ВВП

** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

*** Зростання у доларовому виразі

Основні Економічні Показники		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Номинальний ВВП	млрд. грн.	130,4	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	537,7	712,9
Номинальний ВВП	млрд. дол. США	31,6	31,3	38,0	42,4	50,1	65,0	86,2	106,5	141,2
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	-0,2	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,6
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	4,0	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	-6,9	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	22,7	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	16,6
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	19,2	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	12,8
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	31,5	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	15,7	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	-7,9	17,9	9,5	10,7	24	42,6	7,5	13,2	27,4
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	-19,1	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	34,8
Поточний рахунок	млрд. дол. США	0,9 °	1,2 °°	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,9
Поточний рахунок	% ВВП	2,9 °	3,8 °°	3,74	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-4,2
Чисті прями іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,5	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,09	1,48	3,09	4,42	6,94	9,52	19,39	22,26	32,48
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-2,1	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,9	-1,1
Загальний державний борг	% ВВП	61,0	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	15,0	12,6
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	49,9	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,9	10,1
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,3	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0
Обмінний курс, середній	дол. США	4,13	5,44	5,37	5,33	5,33	5,31	5,12	5,05	5,05
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,07	5,44	5,30	5,33	5,33	5,31	5,05	5,05	5,05
Обмінний курс, середній	євро	4,39	5,03	4,81	5,03	6,02	6,62	6,40	6,32	6,92
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,20	5,10	4,67	5,53	6,66	7,22	5,97	6,65	7,42

ДЖЕРЕЛО: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки

* Показник розрахований за новою методологією, що застосовується з 2002 року.

"Мінус" означає дефіцит бюджету

° Вартість товарів, переданих у власність Росії згідно з міжурядовою угодою про розподіл Чорноморського флоту, підписаною у травні 1997 року, на загальну суму 726 млн. дол. США не врахована

°° Вартість авіакомплексів, переданих у власність Росії як частина боргу за газ згідно з міжурядовою угодою, підписаною у жовтні 1999 року, на загальну суму 274 млн. дол. США не врахована

Скорочення

дпк до попереднього кварталу

дпр до попереднього року

дпм до попереднього місяця

кум. кумулятивно